

Hannu Saloniemi

* 11.10.1944 † 25.9.2022

Professori, eläinlääkäri Hannu Saloniemi menehtyi äkilliseen sairaskohtaukseen 78-vuotiaana 25.9. 2022 Helsingissä. Hän oli syntynyt 11.10.1944 Nummella Antseppän maatilalla. Tuomo-veljen jatkaessa vanhan jo 1550-luvulta saman suvun halussa olleen tilan hoitoa, Hannu suuntautui akateemiselle uralle eläinlääketieteen pariin. Tausta lypsykarjatilalla lehmien ja hevosten parissa kasvamisesta näkyi myös Saloniemen tieteellisessä suuntautumisessa ja ymmärryksessä tuotantoeläintenkasvatuksen kehittyvistä käytännöistä.

Saloniemi kirjoitti ylioppilaaksi vuonna 1963 Helsingin kaksoislyseosta. Hän valmistui eläinlääketieteen lisensiaatiksi eläinlääketieteellisestä korkeakoulusta 1970 ja väitteli eläinlääketieteen tohtoriksi 1980 lypsylehmien utareterveydestä, väitöskirjan nimi on *Udder diseases in dairy cow*. Dosentiksi hänet nimitettiin vuonna 1981 sekä eläinlääketieteelliseen korkeakouluun että Helsingin yliopiston maa- ja metsätieteelliseen tiedekuntaan. Suomalaisen Tiedeakatemian jäseneksi Hannu Saloniemi valittiin vuonna 2004. Kunnia-tohtoriksi hänet on promovoitu sekä Viron että Latvian maatalousyliopistoissa.

Eläinlääketieteellinen korkeakoulu perustettiin heti sotien jälkeen vuonna 1945,

mutta aluksi Suomessa opiskeltiin vain eläinlääketieteen kandidaatiksi asti ja kliinisen vaiheen opintoja jatkettiin eläinlääketieteen lisensiaatiksi Tukholman tai Oslon eläinlääketieteellisillä klinikoilla. Saloniemen vuosikurssi oli toinen, joka opiskeli koko tutkinnon Suomessa. Tuon aikaista opiskelijaelämää leimasi oman korkeakoulun vasta perustettujen klinikoiden pioneerihenki ja sama alma materiin sitoutuminen oli leimaa antavaa Saloniemen kaille myöhemmällekin toiminnalle.

Valmistumisestaan vuonna 1970 alkaen Saloniemi toimi eri tehtävissä Eläinlääketieteellisessä korkeakoulussa (EKK) ja Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisessä tiedekunnassa (ELTDK). Väliin mahtui muutama vuoden kausi, jolloin hän työskenteli erikoistutkijana Valtion Eläinlääketieteellisessä laitoksessa lypsylehmien utaretulehdustutkimuksessa. Hänet nimitettiin vuonna 1987 EKK:n kotieläinhygienian professorin tehtävään, jota hän hoiti yli kahdenkymmenen vuoden ajan. Eläkkeelle Helsingin yliopistosta hän jäi vuonna 2009.

Saloniemi hoiti uransa aikana lukuisia hallintotehtäviä opetustehtäviensä ohella. Hän toimi muun muassa EKK:n peruseläinlääketieteen osaston johtajana, ELTDK:n varadekaanina ja yhdeksän vuotta dekaa-

nina. Saloniemen dekaaniaikana tiedekunnan Hämeentiellä toimineet yksiköt ja eläinsairaala siirtyivät Viikin kampukselle rakennettuihin uusiin toimitiloihin. Helsingin yliopistossa hän oli muun muassa konsistorissa ja kollegion puheenjohtajana sekä lukuisissa valmistelevissa toimikunnissa, myös ministeriöissä (muun muassa kuusi ensimmäistä vuotta maa- ja metsätalousministeriön perustaman tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan puheenjohtajana).

Saloniemen työvuosiin mahtuivat lukuisat raskaat poliittiset väännöt eläinlääketieteen koulutuksen siirtämisestä Helsingistä Kuopion yliopistoon. Eläinlääketieteellisessä korkeakoulussa ja sen johdossa ymmärrettiin poliittiset realiteetit ja Helsingin yliopistossa eläinlääketieteen merkitys, ja EKK liitettiin vuonna 1995 tiedekuntana Helsingin yliopistoon. Vielä tämän jälkeen käytiin hajasijoituskampailu, kun Viikkiin ryhdyttiin rakentamaan uusia tiloja Hämeentieltä siirtyvälle uudelle eläinlääketieteelliselle tiedekunnalle. Näissä neuvotteiluissa Saloniemen rauhallinen ja sovitteleva tyyli sekä varma näkemys koulutuksen menestymisen edellytyksistä loivat henkilökunnalle uskoa tulevaisuuteen ja eläinlääketieteen menestykseen.

Saloniemi kiinnostui jo opiskeluaikanaan eläinten pito-olosuhteista ja terveydenhuollosta, joista muodostui hänen tieteellisen uransa ydin. Hän uskalsi katsoa pitkälle tulevaisuuteen, ja toi kotieläinten hyvinvointi- ja käyttäytymistutkimuksen Suomeen. Saloniemellä oli myös rohkeutta ottaa aktiivisesti kantaa yhteiskunnalliseen keskusteluun kotieläinten hyvinvoinnista. Hänen akateeminen uransa ei rajoittunut edistämään vain tutkimustoimintaa, vaan hänen työnsä jälki näkyy käytännössä tuotantoeläinten terveyden edistämisessä: Salo-

niemi oli keskeisessä roolissa, kun Suomeen luotiin kansainvälisesti ainutlaatuinen tuotantoeläinten terveydenhuoltojärjestelmä.

Saloniemen ohjauksessa syntyi lukuisia väitöskirjoja. Ohjattavat muistavat Saloniemen lempeän, kannustavan otteen ohjauksessa. Hänellä oli poikkeuksellinen kyky läsnäoloon ja kuuntelemiseen muista kireistään huolimatta. Hän sai aloittelevankin tutkijan uskomaan itseensä ja kykyihinsä. Saloniemen työtä jatkavat Eläinten hyvinvoinnin tutkimuskeskus Helsingin yliopistossa sekä Eläinten hyvinvointikeskus Luonnonvarakeskuksessa.

Saloniemi oli jo opiskelijana aktiivinen yhteisten asioiden hoitaja eläinlääketieteen opiskelijoiden ainejärjestössä. Vastuu yhteisten asioiden hoidosta näkyi myös hänen järjestötehtävissään sekä kotimaassa että ulkomailla oman tieteenalansa edustajana. Suomessa hän toimi useissa tehtävissä sekä Suomen eläinlääkäriliitossa että Professoriliitossa. Suomen Eläinlääkäriliitto kutsui hänet ansioistaan kunniajäsenekseen. Ammatillisten järjestöjen ohella Saloniemi toimi myös keskeisissä eläinlääketiedettä tukevissa säätiöissä ja oman tieteen alansa yhteisöissä. Hänellä oli laaja kansainvälinen verkosto, ja hän toimi hyvin aktiivisesti kansainvälisessä kotieläinhygienian tieteellisessä järjestössä (ISAH) muun muassa sen presidenttinä muodostaen elinikäisiä ystävyysuhteita moniin ulkomaisiin tutkijoihin. Saloniemi myös varmisti, että kansainvälistä osaamista tuotiin Suomeen, ja loi ohjattavilleen siten vahvan pohjan kansainväliselle verkostoitumiselle. Saloniemen laaja eläinlääketieteen ja yhteiskunnan tuntemus palveli myös yritystoimintaa, hän toimi eläinlääkeyritys Vetcare Oy:n hallituksessa jäsenenä yli kymmenen vuoden ajan, josta osan puheenjohtajana.

Saloniemi vaali isänmaallisuutta toimimalla pääkaupungin sotilaspoikien ja pikukulottien järjestöissä. Monen huoneessa kävijän mieleen on jäänyt EKK:lla Salonien työhuoneen seinällä ollut marsalkka Mannerheimin kuva. Saloniemi oli isänmallinen, hän arvosti vanhoja perinteitä ja loi uusia. Hän piti Helsingin yliopiston kanslerin luvalla Eläinlääketieteellisen korkeakoulun rehtorin käätyjä yliopiston pääraennuksessa juhlallisissa publiikeissa, kun eläinlääketieteen lisensiaatit saivat tutkintotodistuksensa. Dekaniaikananaan hän vaali hyviä ja tiiviitä suhteita opiskelijoihin tapamalla säännöllisesti ainejärjestön hallitusta, mitä tapaa myös myöhemmät dekaanit ovat jatkanee.

Tieteen teon ja yliopistomaailman kii-reiden keskellä perhe oli Hannulle tärkein.

Työpäivät alkoivat aikaisin, mutta myös päättyivät ajallaan, jotta aikaa oli perheelle. Hannu löysi elämänkumppanikseen hammaslääkäri Elina Inkisen, ja perheeseen syntyi kolme lasta: Timo, Tiina ja Mikko. Lapset ja lastenlapset antoivat Hannulle myös eläkepäivinä elämänsisältöä. Kotimaisemiinsa Nummella rakennetulla kesämökillä Hannu sai toteuttaa mieluisaa rakennusharrastustaan, ja mökki toimii koko suvun yhteisenä kaikille rakkaana kokoontumispaikkana.

Me, joilla oli ilo jakaa aikaa Hannun kanssa, muistamme hänen hymynsä ja tukensa. Hannulla oli kyky luoda ympärilleen lämpöä ja luottamusta sekä hyvinä että vaikeina aikoina. Hannun äkillinen poismeno jätti ison tyhjän tilan kollega-, ystävä- ja perhepiiriin.

*Antti Sukura, Olli Peltoniemi,
Anna Valros ja Laura Hänninen*